

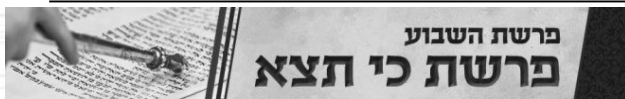
עלון תורני שבו

בעזרה"ת

אגדה של תורה

גליון 806

בית הכנסת "עולי בבל" ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל רח"י יוסף חיים אור-יהודה ת"ו

פתיח האהל

"העולם השתנה", טוענים לא אחת אנשים בני דורנו, וגם בדורות קודמים, "ובתורה לא חל שום שינוי וישכתוב" מחדש. אולי הגיע הזמן להתאים את התורה למודרניזציה? "הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל סיפר שאליו הגיע יהודי עם טענה שכזו. והרב גלינסקי השיב לו כך: כאשר הנעל לוחצת על רגלו של האדם, עומדות בפנינו שתי אפשרויות: האחת הייתה נהוגה בעבר - להרחיב את הנעל על ידי הוספת טלאי מקדימה, והשנייה, מודרנית וזולה יותר כיום - לקנות זוג נעליים חדשות... אבל לבד מזה, ישנן עוד שתי אפשרויות: או לסבול את הכאב וברבות הזמן תתרגל הרגל למצב, או להותיר את הנעליים בבית ולהסתובב יחפים. שתי אפשרויות לא נוחות, אבל גם הן אופציה. הסכים האיש. "אמור לי", שאל הרב גלינסקי את בן-שיחו, מדוע לא נביא בחשבון אופציה חמישית? מה? תמה האיש. "לקצוץ את אצבעות הרגל", השיב הרב גלינסקי... למראה עיניו המתעגלות בתדהמה של האיש, המשיך הרב להסביר: הרי שנינו מבינים שהאפשרות הזו לא באה בחשבון. ומדוע? מפני שהרגל היא העיקר, והנעל היא הטפל שנועדה לשרת את הרגל. כל פעולה שתפגע בעיקר על חשבון הטפל - אינה אפשרות כלל. גם לזאת הסכים האיש. הרב גלינסקי המשיך בהסבר: אנו יודעים שהתורה קדמה לעולם. רק שבנקודה הזו יש בינינו אי-הסכמה. אני יודע שהתורה היא העיקר והאדם נועד רק כדי לקיים אותה, המצוות ניתנו לפי כוחותינו לכן כל פגיעה בתורה עבור האדם היא כקציצת אצבעות הרגל עבור הנעל הלוחצת. אתה טוען שהאדם הוא העיקר והתורה נועדה עבורו, ואם היא מעט "לוחצת" אז מחליפים... "לא לא", נחרד האיש, "הרב לא הבין נכון. לא חלילה להחליף. אבל אפשר להקל פה ושם, אל תחמירו כל כך. "אני משתתף בצערך", נענה הרב ברוך, אבל התורה - אינה שלי ואינה שלך. תן לי את שמך המלא ואסדר לך פגישה עם נותן התורה, בה תשאל לדעתו. האיש סירב.

שבת שלום שמשון אליעזר פוקס

"כי תצא למלחמה על אויבך ונתנו ה' אלקיך בידך"

מדוע פותחת התורה בתיבת "אויבך" בלשון רבים, ומסיימת ב"ונתנו" בלשון יחיד? אומר "חידושי ידידיה הלוי", שחז"ל דורשים פסוקים אלו על מלחמת היצר. והנה פעמים רבות ניצב לו האדם בפתחו של מאבק בינו לבין יצרו, אולם כאשר הוא בא ונלחם נגדו, מתברר, שהיצר הרע איננו בודד במערכה, אלא מסייעים ועוזרים רבים עומדים לשרותיו - הלא המה כל אלו שבעבר "זכו" לטיפולו המסור, וכיום הושפעו ממנו כל כך, עד שהם עצמם מתגייסים לעזרתו... אחד מגדולי ישראל סיפר בהקשר לכך את הספור הבא: בהיותי רב בעיירה קטנה בחו"ל פגשתי באחד הימים את היצר הרע מהלך מולי עצבני ומרוגז. שאלתי אותו: "מדוע אתה נראה רע כל כך?" נענה היצר ואמר: "כאן בעיירה אין לי עם מי לדבר, למרות שאני עובד ומשקיע, אינני מצליח להתקדם בכלל!" לימים - ממשיך אותו רב ומספר - נהייתי לרב בברלין, והנה, באחד הימים, פוגש אני שוב ביצר הרע, הפעם הוא היה נראה שונה לחלוטין - ישוב היה רגוע כולו בבית מרוח, והתענג על המנוחה. "מה המצב כאן?" - שאלתי. "כאן מצוין" - ענה לי מדושן עונג - "כאן אינני צריך להתאמץ כלל, עוזרים רבים יש לי: תיאטרות, בתי קולנוע, עיתונים וכיוצא בכך"... אולם, באה התורה ואומרת: "כי תצא למלחמה... ונתנו ה' אלקיך בידך", כשתעמוד ותכריז מלחמה כנגד היצר הרע, יעזור לך הקב"ה להצליח במלחמה נגדו, ולא זו בלבד, אלא "ושבית שבו", יתכן, שאף תזכה לסייעתא דשמיא מיוחדת, ותחזיר אף את אלו שכבר נשבו ונפלו בידו.

זמני השבת
הדלקת נרות **מוצאי שבת**
7:35 **6:38**
נא לשמור על קדושת חג'יון
אין לקרוא בשעת חתפילת

אהל לחידוש

חידושים ופגנים לשולחן השבת

הגאון רבי שלמה זלמן אויערבך צוק"ל, היה נוהג בימי בין הזמנים לצאת למנוחה אצל אחד מבניו, בתל אביב, בטבריה, בבית וגן ומדי פעם מגיע אל בנו שגר פעם בעמנואל.

שנה אחת כשהוא נח אצל בנו בעמנואל, שאל אותו בנו אם יש לו כוח לגשת בערב לשבע ברכות שמתקיים בשוב לאחד מקרובי המשפחה. הגרש"ז אמר: "בוודאי, הזדמנות לשמח חתן וכלה."

ואכן בערב הוא צעד לאיטו אל בית המשפחה ששמחה מאד לכואו של הדוד הגדול.

במהלך סעודת השבע-ברכות, אחרי דברי התורה, עלה אחד הבדחנים לומר דברי ברכה ודברי בדחנות, במהלך הדברים הוא סיפר על שידוך שהיה בירושלים לאחת מבנות המשפחה בשכונה בירושלים, להם הייתה בת בוגרת שזמן רב חיפשה שידוך.

ביום בהיר הגיע שדכן והציע שידוך מיוחד של בחור תלמיד חכם, מסודר גשמי, נאה ומשפחה עם יחוס מיוחד, כליל השלמות.

שאלה הבחורה: "אין לו חיסרון?", ענה השדכן: "יש לו חיסרון קטן שהוא לפעמים מגמגם, אבל זה לא מורגש כל כך, רק אם שמים לב במיוחד. הבחורה ענתה שהיא מוכנה להיפגש."

נקבע זמן בבית הבחורה, מספר הבדחן, הבחור הגיע, נקש על הדלת והגמגום היה בעוכריו. הוא לא הצליח להוציא את המילה "שלום" בצורה מושלמת. הבחורה לא אמרה כלום, והפגישה נערכה כרגיל.

בתום הפגישה, שאל אותה אביה: "נו, מה את אומרת?", ענתה הבחורה שהיא ראתה בו את כל המעלות שהשדכן אמר, אבל... היא לא מעוניינת בשידוך.

"למה?" שאל האבא. **כי הוא טיפש**, השיבה הבת. מאיפה את יודעת? כי הוא היה צריך להתחיל את המילה 'שלום' למטה בחדר המדרגות ומיד בפתיחת הדלת להשלים את המילה 'שלום', כולם צחקו מהבדיחה.

כשפנו לראות את תגובת הגרש"ז צוק"ל, ראו שפניו הרצינו. חשבו שהבדיחה לא מצאה חן בעיניו, אבל הוא הגיב מיד: "נגמרים ימי הבין הזמנים ומקבלים את פני חודש אלול, 'חודש הרחמים והסליחות', שלושים יום ואחר כך ראש השנה, יום הדין, נתנו לנו חודש שלם לגמגם ולהתוודות, כך שנגיע ליום הדין אחרי הגמגומים עם תפילה זכה ונקיה."

סגולה נפלאה שלא לשכוח אף פעם לומר "לדוד ה' אורי וישעי" - לצאת מבית הכנסת רק בסוף התפילה. בדוק ומנוסה.

בפרשת השבוע ישנה מצווה של שילוח הקן והשכר המובטח על עשייתה הוא אריכות ימים. בדרך כלל, התורה איננה מפרטת את שכר המצוות למעט שניים מהן ששכרן שווה: מצוות כבוד אב ואם (שקשה מאד לביצוע ותמידית) ושילוח הקן (קלה לביצוע וחד פעמית) שבהן מבטיחה התורה "למען יאריכון ימך". חז"ל מהשוואה זו בשכר המצוות למרות שהקושי בקיומם שונה הגיעו למסקנה: שאין אנו יודעים מהו מתן שכרן של מצוות ולכן צריך לקיים את כולם. בפרקי אבות נאמר: "בן הא הא (שמו של אחד מן התנאים) אומר: "לפום צערא אגרא". כלומר, לפי גודל הצער – כך הוא השכר שאדם יקבל לעתיד לבא בעולם הבא, כששוקלים את מעשיו של האדם, לדעת מה השכר שמגיע לו, זה לא מחייב שאם היא מצווה "גדולה", מקבל הנידון שכר גדול בעבורה, ואם היא מצווה "קטנה" יקבל הוא שכר מועט, אלא מביאים בחשבון גם את כל הטורח שהיה לאדם בכל מצווה ומצווה, ואם התברר שאכן עשה מאמצים מרובים בכדי לכבוש את יצרו, ישוכלל שכרו ממעשיו והטרחו שהייתה לו בגין המעשה, ואם לא טרח כלל יקבל שכר על המצווה בלבד. משל למה הדבר דומה: לקיסר גדול שבנה ארמון נפלא, והביא שני ציירים שיעצבו לו את הקירות, ונתן לכל אחד מהם כותל אחד ואמר להם: "מי שיעשה את הציור הכי יפה והכי מושקע, יקבל שכר גדול מחברו. לשם כך קצב להם הקיסר זמן של שנה אחת. והנה האחד השתדל מאד ובחריצות יתירה דאג לעשות את המלאכה על הצד הטוב ביותר, בעוד חברו המופקד על הקיר שממול לא עושה דבר ומסתובב בחוסר מעש ובבטלה במשך רוב שעות היום. מבזבז את זמנו על אכילה ושתייה והבלים למכביר. והנה הגיע היום האחרון, החרוץ כבר סיים את מלאכתו, בעוד העצל טרם התחיל. מה עשה? ביום הסיום, הוא פרש לאורך הקיר – מראה מיוחדת עם עיוותים מיוחדים. זו, ציפתה את הכותל שלו וממנה השתקף על הקיר שלו הציור של חברו החרוץ, תוך שהעיוותים שבמראה משווים לציור של השכן גוון מיוחד העולה על הציור המקורי... והיה הדבר לפלא יותר בעיני כל הצופים. כאשר בא הקיסר ופמלייתו התפעל מיופי המלאכה של הצייר החרוץ. אבל בראותו את הכותל שממול התפלא עוד יותר. שאל הקיסר את יועציו: האם ראוי שה"מעתיק" יקבל שכר על מעשהו? והרי לא עשה את שביקשתי?! זאת ועוד, הוא לא השקיע מזמנו מאומה למעני, ולא רצה לפאר את ארמוני... אלא הערים עלי... "מה נעשה"? שאלו היועצים זה את זה. "הכיכד נשלם לו את שכרו? הרי סוף סוף, הקיר שלו הוא יפה משל חברו..." לפתע קם הקיסר החכם לקח שק של זהב, הניחו ליד הכותל של החרוץ (והשק השתקף במראתו של העצל) והכריז: "תודה לכם אומנים יקרים, שמתי ליד כל קיר את שכרכם כל אחד כפי פועלו ומעשהו..." החרוץ לקח את שקו והעצל יצא בפחי נפש. והנמשל הוא: חז"ל אומרים: "טוב אחת בצער - ממאה שלא בצער". כלומר טובה מצווה אחת, לימוד תורה אחד, שאדם מצטער בו - יותר ממאה אחרים קלים יותר. מי שטרח והתייגע בעמל המצוות בוודאי יהיה שכרו רב עצום לפי הצער שחוה בקיומן... (הרב שלמה הלוי)

בכל ענייני העלון אפשר לפנות למייל:
8444774@Gmail.com

אהל המעשה

"בן סוטר ומורה"

המקרה שלפנינו, לדעת אנשי חינוך יש הרבה מה ללמוד ממנו, לא מדובר בן סוטר ומורה, אלא בן סוטר ומורה...

מי שיקרא את הדברים בעיון, יבין שלפעמים עומד איש-החינוך בפני מצב יחיד ומיוחד, בו ניתנת לו אפשרות לקנות עולמו בשעה אחת, והוא זקוק אז לסייעתא דשמיא מיוחדת, על מנת לתפוס את הרגע הזה, ולא להשליכו מבין אצבעותיו. את הסיפור שמענו מבנו של תלמיד חכם חשוב, שכיהן בזמנו כאחד מראשי ישיבה חשובה במרכז הארץ, ונפטר לבית עולמו. הבן מספר את הדברים בהתרגשות, ומבקש שציבור העוסקים בהוראה וחינוך ישיתו את הדברים אל ליבם, כי בנפשם ובנפשנו הדבר.

וכך מספר הבן: מנהג היה לאבא לעבור מדי פעם בחדרי הבחורים, בשעת ההשכמה בבוקר, ולהעירם לתפילת שחרית. הוא היה עושה זאת בעדינות רבה, ומפיח בהם רוח-חיים על ידי טפיחה קלילה, והשמעת דברי מוסר בשמחה. בוקר אחד, בהיותו ליד מיטתו של אחד הבחורים, נגע אבא ברכות בכתפו, והעירו. אבל, הבחור נבעת משום-מה, קפץ ממיטתו, ובתנוחה אינסטינקטיבית הרים את ידו ו...סטר לאבא על לחיו סטירה מצלצלת, וחזר לישון... חוסר שליטה אבא נדהם לרגע מהתנהגותו של הבחור, יצא מהחדר, וללא אומר ודברים עלה להיכל הישיבה. לא לקח לו הרבה זמן להבין שהבחור בוודאי לא התכוון למה שעשה, ומן-הסתם גם לא היה שליט כלל במעשיו, כפי שידוע שכשאדם קם מהשינה הוא נמצא לעתים במצב של חוסר-שליטה, עד שהוא מתייצב על עומדו. את הראיה לכל זה לקח אבא גם מהעובדה שכשהבחור נכנס להיכל הישיבה, הוא אפילו לא ניגש אליו לבקש סליחה. מה שמגלה בבירור שהסטירה ניתנה במצב של חוסר-חושים מוחלט. יצוין שלאחר שנודע לו הדבר, הוא התחנן בפני אבא שישלח לו, ואבא הרגיעו ואמר שאין צורך לבקש מחילה, כי הוא הבין שהדבר נעשה מתוך שינה. ברם, השמועה הגיעה לאוזניו של נשיא מוסדות הישיבה, שכנס על-אתר את כל הצוות הרוחני והחליט שהבחור הינו 'בן סוטר ומורה', ואחת דינו להיזרק מהישיבה, ומיד...

כאשר שמע אבי זצ"ל את ההוראה, נכנס לחדרו של נשיא הישיבה ואמר בקול תקיף וחד-משמעי, שאם הישיבה זורקת את הבחור, 'אני הולך יחד אתו!' אבא תיאר בפני הרמז"ם את העמל הרב שהושקע בחינוכו של הבחור הזה שהגיע מעירות הפיתוח, והוא בן למשפחה קשת-יום, ושאר אחיו אינם נמנים כלל על ציבור בני התורה, אלא יוצאים ונכנסים ב... שערי בתי הכלא. אם נזרוק אותו מהישיבה, עלול הבחור להצטרף לאחיו, ואנחנו נהיה אחראים לכך, זעק אבא, והודיע שהוא מחל מראש על הסטירה, ואין בליבו שום קפידא. 'מה כבודו מציע לעשות?' – שאל נשיא הישיבה את אבא. כאן הפתיע אבא את כל הצוות, באומרו שה'עונש' שהוא מציע להטיל על הבחור, הוא, ש'במשך החודש הקרוב אני עצמי אלמד אתו מדי יום ביומו ספרי מוסר בעניין ההנהגה הראויה לבן - ישיבה'... ההצעה התקבלה פה אחד. חלפו שנים. הבחור-הסוטר סיים את לימודיו בישיבה, המשיך בישיבה חשובה נוספת בירושלים, ובהגיעו לפרקו זכה להשתדך עם כלה מצוינת מבית של תורה. לפני שנכנס לחופה נכנס לביתו של אבי, וביקש בדמעות שישלח לו על הסטירה ההיא שניתנה מתוך חוסר-שליטה, וללא כל כוונה. אבא חיבק את החתן בחום, ואמר לו שוב שמעולם לא הייתה בליבו כל קפידא עליו. לימים נפטר אבי בלא-עת בגיל צעיר למדי. ישבנו 'שבעה' והבית המה מנחמים. לפתע נכנס אל הבית יהודי שחזותו מעידה עליו כבר-אוריון, לבוש 'פראק' וכובע רבני לראשו, וכל כולו אומר כבוד. הוא מתיישב מול כל האחים ומשתתף בצערנו. לפתע קם האיש ההדור ממקומו, ומבקש מכל הנוכחים להאזין לדבריו, כי יש לו לספר דבר אישי, חשוב עד למאוד. תוך שהוא מתנשם בכבדות, וניכר שהדיבור קשה עליו, מספר התלמיד חכם את כל הסיפור הנ"ל, וכשדמעות מציפות את עיניו הוא אומר: אני הוא הבחור שסטר לנפטר על לחיו, ובאתי לבקש את סליחתו לפני כולם. אני משמש כיום כראש כולל חשוב בצפון הארץ, יש לי 10 ילדים בלי עין הרע, כולם בני תורה ויראי שמים, והכל-הכל בזכותו של הנפטר. אם היו זורקים אותי, לא הייתי פה היום.

שם אבותי

בשנה שעברה בהרצאה שנערכה לכבוד חודש אלול שאלתי את הנאספים על איזה אות בשמו של האדם הם רוצים שנדבר? עשינו סקירה ורוב הציבור ביקש לדבר על האות ל': האות ל' צורתה מתנשאת מעל כל האותיות, כאדם גבוה אשר פניו צופות למרחק ופונות בשאיפה קדימה. ומבטאת היא בכך את דחף הסקרנות שבאדם והשאיפה הפנימית לדעת הרבה ולהגיע ליעדים שונים בחייו, הן בגשמיות והן ברוחניות. לכן למ"ד מלשון לימוד, והיא גבוהה מכל האותיות. הנושא אות ל"ל בשמו יש בו תכונת סקרנות, תכונה זו נדרשת בשביל הרצון ללמוד ולדעת. אדם כזה יהיה בעל שאיפה מתמדת ללמוד, ולהרחיב את אופקיו. יתרה מכך, היא תדחוף את האדם לגילוי מטרות, משמעות ויעוד בחייו.

המשכנו להרחיב בעניין. והגענו לשמו של החודש: ידוע שאות הנמצאת בשמו של האדם פעמיים או יותר היא דומיננטית ומשפיעה יותר משאר האותיות. אם כן מה משמעות השם של החודש האחרון בשנה – חודש אלול **שבו פעמיים האות ל'?** שם החודש עלה עם כל שמות החדשים מבבל, והוא נזכר לראשונה במקרא בספר נחמיה: "ותשלם החומה בעשרים וחמישה לאלול לחמישים ושנים יום".

השם אלול מקורו בשם הבבלי "אולול", שמשמעות בשפה האכדית 'קציר', מפני שהוא חל בסיום תקופת הקציר. אבל לא סתם במקרה השם "אלול" כי "אלול" משמעותו "חיפוש" או "חיטוט" כפי שמתורגם מהמקור הארמי "אלול" או "אלל", המובא בפסוק על המרגלים "וַיִּתְּרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן" מתרגם אונקלוס "ואלילו ית ארעא". משמעות זו מתייחסת לאופיו של חודש אלול כחודש של חשבון נפש, תשובה ופשפוש במעשים לקראת ראש השנה והימים הנוראים. מעניין ששמו של חודש אלול כחודש של חשבון נפש, תשובה ופשפוש במעשים לקראת ראש השנה הבינו שהשם מורה על מהות החודש המפורסם שבהם ראשי תיבות "אני לדודי ודודי לי", שפירושו שחודש זה שנקרא "חודש הרחמים והסליחות" בו אנו זוכים להתקרב אל הקב"ה והוא מתקרב אלינו ומקבל את תשובתנו אליו. ארבע המילים מסתיימות באות יי שהן בגימטריה 40, המסמל את ארבעים הימים של ימי הרצון מראש חודש אלול ועד יום הכיפורים. רמזים נוספים נמצאו בחודש אלול: "את לבבך ואת לבב זרעך", לרמז על התפילה והתשובה, וכן: "איש לרעהו ומתנות לאביונים" רמז למצוות הצדקה ותיקון המידות בין אדם לחברו. החודש האחרון בשנה מהווה בדרך הטבע חודש מסכם. חודש של מאזן וחשבון הנפש, שבו עורך האדם בינו לבין נפשו חשבון נפש, חשבון ממצה על פעולותיו ומחדליו במשך השנה שחלפה. כך נהוג בכל מוסד ובית עסק, לערוך מאזן שנתי מסכם לחיוב ושלילה של כל הפעולות במשך השנה.

לבריאות ברכה והצלחה

סמי בן חילוזה

שמחה בת שרה הי"ו
הם וילדיהם וכל אשר להם.

סעיד אשר בן לאה הי"ו
אורה בת סג'ורה הי"ו

שיעור בפרשת שבוע

מהרב שמשון פוקס שליט"א

כל יום חמישי

מיד לאחר מנחה

בביכניס אור אבנר

רח' משה דיין קרית הסביונים יהוד

מנחה - 18:35

"עץ חיים היא למחזיקים בה"

לזכות להצלחה ולבריאות איתנה

יצחק שוחט בן סועד ומשפ' הי"ו

שאול סאלם בן נג'ט ומשפ' הי"ו

אסף מזרחי בן רחל ומשפ' הי"ו

דוד אשר בן איבון ומשפ' הי"ו

אופיר דלל בן אורה ומשפ' הי"ו

יחזקאל בן ברטה ומשפ' הי"ו

דוד חיים בן עליזה ומשפ' הי"ו

בית הכנסת "עולי בבל" ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל

תפילות בימי חול: שחרית - 7:30 מנחה - 18:30 ערבית - 19:15

שיעורי תורה שעה לפני מנחה

רב ביהכנ"ס הרב יהונתן הכהן אמדדי שליט"א - יום א' ב' ד'

הרב שמשון פוקס שליט"א - יום ג' הרב נאור דרשני שליט"א - יום ה'

הרב רפאל עגיב שליט"א - יום ה' בשעה 20:00

תפילות שבת קודש:

שיר השירים - 18:15 מנחה - 18:30 קבלת שבת - 18:50

שחרית - 7:00 מנחה א' - 13:30 מנחה ב' - 18:30 ערבית - 19:25

שיעורי תורה בשבת: הרב בן יאבו שליט"א - 12:30 וב- 14:10

לימוד אברכים עם תלמידים כל יום שני ורביעי בשעה 20:00

ערבית מאוחרת: יום ב' 20:50 יום ד' 20:50 יום ה' 20:30

בית הכנסת "היכל יצחק דוד"

רח' דוד אלעזר 18

תפילת שחרית - 7:00

מנחה וערבית (סמוכות) 18:30

בשעה 17:30 שיעור

מהרב דניאל קמחי שליט"א

שיעורי תורה אחרי ערבית

יום א' - הרב שמשון פוקס שליט"א

לעילוי נשמת עזיזה [עזון] בת ויזה סאלם ע"ה ולעילוי נשמת יחזקאל בן ג'ולט כביר ז"ל